

Täysistunto

Keskiviikko 17.6.2020 klo 15.05—15.22

Täysistunto alkoi klo 15.05. Täysistunto päättyi klo 15.22.

Puhetta johti ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (15.05—15.22).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Nimenhuudon sijasta merkittiin läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain ja Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 64/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 64/2020 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maakaasumarkkinalain 3 ja 93 §:n sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 68/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 15/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 68/2020 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle Kansainvälisen rokoteinstituutin perustamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 100/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 15/2020 vp

Pöytäkirja PTK 97/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 15/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

15.06 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tosiaan tämä kansainvälisen rokotetutkimuksen edistäminen on valtavan tärkeää, ja erityisesti tässä pandemiatilanteessa, jonka nyt kohtaamme, tarvitaan ripeää etenemistä, jotta saadaan tilanne hallintaan. Se on välttämättömyyksiä sekä kansanterveyden kannalta niin Suomessa kuin globaalisti mutta myös kansantalouksien kannalta ympäri maailmaa. Tämä lockdown-tilanne, joka on vallinnut joka puolella maailmaa, on aiheuttanut Suomenkin kansantaloudelle miljardiluokan menetykset viikossa. Tässä mielessä, vaikka voimme olla toiveikkaita siitä, että koko maailmanlaajuinen tiedeyhteisö on koonnut voimansa yhteen edistämään tätä rokotetutkimusta ja se etenee, näkisin kuitenkin tärkeäksi sen, että myös Suomessa ja varmasti yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa käytäisiin vakava pohdinta siitä, tulisiko meillä olla kansallista tai vähintään yhteispohjoismaista rokotetutkimusta ja -tuotantoa.

Suomella on hieno historia siinä, miten rokotteita on kehitetty, ja olemme olleet aivan maailman kärkeä myös rokotekehittämisessä — tästä suuri kiitos vaikkapa hienolle neuvolajärjestelmällemme. Suomi luo hyvät puitteet lääketieteelliselle tutkimukselle korkean osaamisemme ansiosta mutta myös vaikkapa monien kansanterveyteen liittyvien rekisterien ansiosta, joita täällä pystytään vastuullisesti ja tietoturvallisesti käyttämään. Näin ollen näkisin, että Suomen kannattaisi tähän panostaa. Ne kansallisesti tehtävät panostukset, mitä rokotetutkimus ja mahdollisesti tuotannon edistäminen kansallisesti tai yhteispohjoismaisesti vaativat, ovat viime kädessä hyvin pieniä summia suhteessa siihen, mitkä ovat potentiaaliset kansantalouden menetykset tilanteessa, jossa ihmiskunta kohtaa tällaisen pandemian, jonka olemme nyt tänä keväänä joutuneet kohtaamaan.

Tämä on erittäin tärkeää, että tämä rokotus etenee useilla eri rintamilla.

15.08 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Tämä on tärkeä askel kansainvälisessä rokotetutkimuksessa ja rokotteiden kehittämisessä, ja on hienoa, että Suomi lähtee nyt mukaan tähän kansainväliseen yhteistyöhön.

Eduskunta hyväksyi lisätalousarvioesityksessä, että 1 miljoona euroa lisätään sosiaali- ja terveysministeriön Kansainväliset jäsenmaksut -momentille IVI:hin liittymisen kustannuksina, ja siitä puolet, 500 000 euroa, kohdennetaan IVIn perusbudjettiin vuotuisena maksuna ja 500 000 euroa covid-rokotetutkimukseen. Tämä on merkittävää, että Suomi pääsee tällä tavalla kansainvälisessä yhteistyössä kehittämään rokotteita, ja myöskin tähän ajankohtaiseen koronarokotteeseen liittyen, jolla on kiire ja jota kannattaa kiirehtiä.

Valiokunnassa myös kiinnitimme huomiota siihen, että pidämme hyvin tärkeänä, että rokoteinstituutin varojenkäyttöä seurataan huolellisesti.

15.10 Veronica Rehn-Kivi r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Det internationella vaccininstitutet IVI grundades år 1997 utgående från FN:s utvecklingsprogram, och det är en organisation som främjar forskning och produktutveckling av vacciner och förstärker

Pöytäkirja PTK 97/2020 vp

vaccinkapaciteten i världen. Det är fint och viktigt att Finland nu går med som fullvärdig medlem i IVI. Det möjliggör att vi kan delta i det långsiktiga samarbetet och samtidigt få viktig information och kan påverka förbättrandet av den globala hälsosäkerheten framför allt i utvecklingsländerna.

On hienoa ja kannatettavaa, että Suomi tällä esityksellä siirtyy Kansainvälisen rokoteinstituutin IVIn jäseneksi ja osaksi maailmanlaajuisista rokotetutkimusta ja -kehitystä. Voimme näin vaikuttaa myös instituutin yhteistyöhön suomalaisten yliopistojen ja suomalaisen rokotevalmistuksen kanssa. Osana kehitysyhteistyötä on tämän vuoden budjetissa ensimmäistä kertaa myös tukea kansainväliselle rokoteorganisaatiolle Gaville, jonka toiminta keskittyy rokotteiden hankintaan laajamittaisesti, mikä mahdollistaa etenkin kehitysmaiden lasten rokottamisen. On todella hienoa, että Suomi on mukana tässä kansainvälisessä rokotekehityksessä, ja IVIn jäsenyydellä on myös merkitystä meille täällä Suomessa covid-19-rokotteiden saatavuuden ja oman tuotannon kannalta.

15.12 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Tässä edellä kollegat ovat käyttäneet hyviä puheenvuoroja asiasta, joka on kerta kaikkiaan hyvä. Se oli tänään sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa mietintökäsittelyssä, ja olemme saaneet sen nopeasti tänne täysistuntoon, eikä tässä ole asiallisesti ottaen lisättävää kollegojen puheenvuoroihin.

Sillä tavalla haluaisin hahmottaa tätä järjestöä, josta me kävimme valiokunnassa eilen laajemman keskustelun kuin tänään, että tässä on järjestö, joka alun perin on keskittynyt kehitysmaiden lasten eri tartuntatautiasioihin, erityisesti ripuliin ja tällaisiin asioihin, joihin sadattuhannet lapset edelleen menehtyvät alkeellisesti maissa. Mutta tässä uudessa tilanteessa, tässä pandemiatilanteessa, tällaisen olemassa olevan kansallisen verkoston, jonka päätoimipiste sijaitsee Etelä-Koreassa, hyödyntäminen on aivan ensiarvoista, ja sen takia Suomen kannattaa nyt liittyä tähän. Suomellahan on ollut siellä hallintoneuvoston topaikka jo aikaisemmin, mutta nyt tämä sitten virallistuu selvemmin. Eli tässä mielessä ajankohta on antanut tilauksen tälle nyt tehtävälle päätökselle.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 100/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lääkelain, lääkkeiden velvoitevarastoinnista annetun lain ja tartuntatautilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 80/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 16/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 16/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

15.13 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Lääkkeiden saatavuushäiriöt ovat maailmanlaajuinen ongelma, joka on yleistynyt viime vuosina myös meillä Suomessa. Meillä Suomessahan on kansainvälisesti vertailtuna varsin hyvin varauduttu myös lääkkeiden saatavuuden osalta poikkeustilanteisiin, mutta koronan aiheuttamat poikkeusolot kuitenkin osoittivat sen, että meidän viranomaisillamme tulee olla valmius nopeasti turvata lääkkeiden saatavuus esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa ihmiset rientävät apteekkeihin hamstraamaan lääkkeitä. Näiden ehdotettujen muutosten tavoitteena on juuri se, että estettäisiin lääkkeiden hamstraamista ja parannettaisiin sillä tavalla kansalaisten yhdenvertaisuutta saada tarvitsemansa lääkkeet esimerkiksi taloudellisesta asemasta riippumatta. Hallituksen esitys on tämän vuoksi erittäin hyvä ja kannatettava.

Kun käsitelimme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa tätä asiaa ja laadimme mietinnön, teimme 1. lakiehdotukseen neljä tarpeellista muutosta. Haluaisin tässä yhteydessä todeta myös sen — kuten äsken edellisessä täysistunnossa, kun puhuimme yritystoiminnasta ja siitä, miten olemme tämän kevään ja alkukesän aikana oppineet varautumaan yritystoiminnan tukemiseen — että tämä tilanne on osoittanut myös sen, että olemme oppineet kehittämään myös meidän lääkehuoltoamme. Nyt kun meillä valmiuslain 87 §:n mukaiset säännökset ovat voimassa enää kesäkuun loppuun asti, niin sen jälkeen voimme turvata sitten näillä kyseisillä lakimuutoksilla lääkkeiden saatavuuden jatkossa, kun viranomaiset voivat toimia ilman valmiuslakiakin ja pystyvät sitten varautumaan siihen, että kaikki kansalaiset saavat tarvitsemansa lääkkeet.

15.16 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tosiaan edustaja Aittakumpu, joka tunnetaan taitavana puhujana, hyvin esitteli tätä asiaa edellä, enkä mene siihen sen tarkemmin. On kuitenkin syytä kiinnittää huomiota siihen, että tosiaan valtioneuvosto maanantaina yleisistunnossaan antoi nämä asetukset valmiuslain täytäntöönpanoasetusten kumoamisesta, ja ne tulivat puoliltaöin voimaan. Elikkä tiistaista eteenpäin Suomi on ollut normaalioloissa, ja valmiuslain pykälät eivät enää ole voimassa. Näin ollen myöskään tältä osin tällaista poikkeusolosääntelyä ei ole.

On todella tärkeää, että tämä asia nyt eteneekin ripeästi, ja sosiaali- ja terveysvaliokunta on tehnyt tässä hyvää työtä. Olen sitä mieltä, että kun Suomi selviytyi 75 vuotta ilman poikkeusoloja — maaliskuussa aivan ilmeisestä tarpeesta todettiin, että Suomessa vallitsivat poikkeusolot, ja valmiuslain tarpeelliset toimivaltuudet otettiin käyttöön, jotta pandemiatilannetta voitiin hallita ja vaikkapa lääkehuoltoa turvata tässä kaikkien mieltä järkyttäneessä, pelottavassa tilanteessa, kun olimme tämän virusepidemian edessä — niin on erittäin tärkeää, että nyt tehdään normaaliolojen lainsäädäntöön ne muutokset, aivan kuten oikeusministeri Henriksson on monessa puheenvuorossa todennut, niin että kynnys tulevaisuudessa siihen, että joudutaan ottamaan valmiuslaki käyttöön, on entistä korkeammalla — että olemme oppineet tästä kriisistä, jonka nyt olemme kohdanneet, ja kehitämme normaaliolojen lainsäädäntöä niin, että se vielä nykyistäkin paremmin varautuu kaikenlaisiin yhteiskuntaa mahdollisesti uhkaaviin häiriö- ja vaaratilanteisiin. Uskon näin, että suomalaiset voivat olla luottavaisin mielin, että seuraavatkin 75 vuotta selviämme ilman poikkeusoloja. Toivottavasti emme niitä enää koskaan kohtaa.

Arvoisa puhemies! Tämän jälkeen on kuitenkin hyvä muistaa, mitä vanha kansa sanoo: vahinko ei tule kello kaulassa. On todella hienoa ja tärkeää, että Suomi on yhteiskunta, joka

Pöytäkirja PTK 97/2020 vp

on sekä lakiteknisesti varautunut mutta myös käytännössä yhteiskunnan eri toiminnoissa harjoitusten kautta ja vaikkapa huoltovarmuustoiminnalla varautunut siihen, että yhteiskuntaa voi uhata häiriötilanne. Tämän perusominaisuutemme ansiosta, että olemme tällainen varautunut yhteiskunta, tänä keväänä olemme pystyneet hyvin selviytymään tästä varsinaisen epidemiatilanteen hallinnasta. Se kuuluu suomalaiseen perusluonteeseen, ja tästä on syytä pitää edelleen kiinni.

Hyvä, että tätä normaaliolojen lainsäädäntöä nyt edelleen kehitetään.

15.19 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Jälleen kerran tässä kollegat ovat käyttäneet hyviä puheenvuoroja, ja vain niiltä osin käytän nyt itse puheenvuoron, jos jotain olennaista jäi heiltä tähän tärkeään asiaan sanomatta.

Lääkelakihan on hyvin laaja laki, ja olemme talven aikana parikin kertaa tehneet siihen jo eräitä muutoksia, ja varmasti niitä tulee tässä syyskaudellakin edelleen tehtäväksi. Nyt nämä liittyvät siihen, juuri niin kuin täällä edellä kuvattiin, että me näiden poikkeusolojen aikana pyrimme luomaan edellytykset säädellä lääkkeiden saatavuutta valmiuslain 87 §:n nojalla, ja nyt kun se ei ole enää voimassa ja kuitenkin tarve tällaiselle säätelylle on olemassa, niin yleisen ideologian mukaan me siirrämme näitä nyt tänne normaalilainsäädännön puolelle, ja niin tässäkin tapahtuu.

Tässähän on myös pienen pieni muutos tartuntatautilakiin. Se on lähinnä kieliopillinen, mikä selkeyttää tietyn pykälän ymmärtämistä. Se ei sisällä varsinaisesti tällaisista olennaisista asiamuutosta.

Sitten tässä myös tätä velvoitevarastointia parannetaan tai niitä velvollisuuksia siellä täsmennetään. Tämä on hyvin tärkeää, koska, niin kuin jo puheenvuoroissa on kuultu ja täällä aiemmin lääkemasioita käsiteltäessä on tullut esille, meillä suomalaisilla on ollut viime vuosina valitettavaa kokemusta siitä, että joskus hyvinkin tärkeät ja arkisin paljon tarvittavat lääkkeet ovat saattaneet loppua apteekkeista: milloin se on liittynyt tukkukaupan ongelmaan, milloin se on liittynyt kansainväliseen saatavuuteen, raaka-aineongelmiin, ja tällä tavalla. Tässä mielessä tämä on erinomainen tilaisuus korostaa sitä, että Suomessa todella pitäisi paneutua uudelleen oman lääketuotannon kehittämiseen, joko lähinaapureiden, tarkoitan lähinnä Pohjoismaita, tai sitten kansallisina toimenpiteinä. Koska meillä on kovan luokan osaaminen näissä asioissa, niin olisi tärkeää, että me saisimme myös omaa tuotantoa.

Tämä lakiesitys oli todellakin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja siihen tehtiin muutoksia, jotka vielä täsmenivät tämän sisältöä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 80/2020 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtiokonttorista annetun lain ja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 20/2020 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 12/2020 vp

Pöytäkirja PTK 97/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 20/2020 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on maanantaina 22.6.2020 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 15.22.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen